

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt X. Pauperum diuitias esse regnum cælorum, quod non solùm ipsis
promissum, sed etiam alijs per ipsos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

gitantem, mors immatura rapnisset, plangenda erat, & omni lachrymarum fonte ploranda. Nunc vero, cum propitio Christo, ante quatuor ferme menses, secundo quodammodo se baptismo lauerit, & ita deinceps vixerit, vt calcato mundo, semper monasterium (& in eo voluntariam paupertatem) cogitaret, non vereris, ne tibi Saluator dicat: *Trasceris, Paula, quia tua filia, mea facta est filia? Indignaris de iudicio meo, & rebellibus lachrymis facis iniuriam possidenti? Scis enim quid de te; quid de ceteris tuis cogitem?* Huc vsque Hieronymus, qui mortē Sancto- rum vsque adeo felicem ac pretiosam esse iudicauit, vt ne mater, quidem filiae obitum debeat deplorare. Ioannes Patriarcha Alex- andrinus, qui pauperes Dominos suos appellabat, morte instan- te, mirifice letabatur, dum gratias Deo ageret, quod morienti sibi nihil superesset, praeter vnum nummum, quem statim indigenti dari iussit. Annuat quippe illi patriarchatus vectigal, annuae in- egenos elemosynae erant, nihil sibi referuanti, praeter Christum. Neque enim quicquam aliud suum esse dicebat, asserens, ideo sa- cerdotibus neque possessionem, neque partem, neque hereditate inter reliquas tribus datam, quoniam pars & hereditas, & posses- sio eorum est Dominus. In summa, teste Ioanne Climaco, *Proba- tus ille est, qui mortem diebus singulis expectat, sed ille sane sanctus, qui hanc horis singulis desiderat*; quod faciunt pauperes spiritu, quia aliquid latius sperant, post mortem, secuturum. *Neq; enim, auaritia angustiaq; Christianorum religio est*, inquit S. Franciscus Xauerus, *similiter vt Bonziorum: non excludit calo pauperes, non mulieres, si mo- isto Christiano pieq; vixerint; quibus tamen Bonziorum siue auaritia, siue superstitio, caliter interclusit.*

Ioan. Diac. in
vit. S. Greg.
Magn. lib. 2.

Io. Climac. in
scala caeli,
grad. 61.

Horat. Tur-
sellin. lib. 4.
c. 5. de vita S.
Franc. Xau-
erij.

CAPVT X.

*Pauperum diuitias esse regnum calorum, quod non solum
ipsis promissum, sed etiam aliis per ipsos.*

MERITO censetur gratia diuina eos supra naturam euexisse, qui mortem, quam natura horret, non solum, diebus singulis, expectant, verum horis singulis desiderant. Tales ergo cum sint pauperes spiritu, conficitur paupertatem in be- neficijs esse numerandam. Et quidem cur pauperes mortem non formident, sed ament, satis est declaratum; vt enim auari, per-

I.

Matth. 5. 3.

mortem, ad tormenta, ita pauperes spiritu ad gaudia tendunt, quoniam ipsorum est regnum caelorum. Non est ipsorum quidem terra, sed maius quid, nempe ipsum regnum caelorum; ut de D. Martino Turonensi Episcopo canit Ecclesia: *Martinus hic pauper, calum diues ingreditur, nam ex promisso Christi, ipsius est regnum caelorum.* Ex quo Christi oraculo duo intelliguntur: primum est eiusmodi pauperes non in altera duntaxat vita, sed etiam in hac diuitibus esse beatiore. Alterum, eos non sibi duntaxat, sed etiam alijs esse vtiliores. Quod inde potest doceri; quia tamen Seruator noster etiam mitibus, & misericordibus, & mundis corde, &c. regnum caelorum promittat, non promittit tamen, sub nomine *regni caelorum*, sicut paupertati voluntariae, & patientiae in tribulationibus est promissum. Mitibus enim sub nomine *terrae*, misericordibus sub nomine *miseri cordia*, mundis corde sub nomine *visionis Dei*, lugentibus sub nomine *consolationis* &c.: beatitudinem aeternam consignat. Pauperes vero beati dicuntur, quoniam ipsorum est regnum caelorum, eminent enim inter ceteros, quasi quidam reges. Qua de causa non ait: *quoniam ipsi sunt de regno caelorum*, sed, *ipsorum est regnum caelorum*. Quod ergo discrimen est inter reges & subditos, id quodammodo est inter pauperes ac diuites beatos: Regis regnum, subditi de regno esse dicuntur. Cum ergo ait Dominus, *ipsorum est regnum*, ita eos extollit, ut pro regibus velit haberi. Quod si hoc verum est in ijs pauperibus, qui non sponte, sed patienter tantum sunt pauperes, quanto magis conueniet illis, qui libera voluntate diuitias abijciunt, & calcant, paupertatemque vltro profitentur?

II.

Iam vero illud consideratione dignum est, quod diuina sapientia, quae ceteris de futuro mercedem promittit, dicens: *possidebunt terram; consolabuntur; saturabuntur; misericordiam consequentur; Deum videbunt; filij Dei vocabuntur: solis autem pauperibus, ac persecutionem patientibus ait: quoniam ipsorum est regnum caelorum; quia, ut D. Bernardus ait: Regnum caelorum pauperibus non tam promittitur, quam datur.* Hinc non dicit, *ipsorum erit*, sed, *est regnum caelorum*. Etsi enim vera aeternaque beatitudo, non in hac, sed in altera primum illis vita, haud secus ac ceteris sanctis, conferenda sit,

Exod. 33. 20. iuxta illud: *Non poteris videre faciem meam: non enim videbit me homo,*

et

no, & viuet; attamen honoris & cœtitudinis causâ iam illorum esse dicitur. Enimuerò iam est, quoad quamdâ iurisdictionem, ac potestatem id alijs quoq; aperiendi. Atque hoc est alterû, quod paulò priùs diximus pauperes, alijs esse longè plus vtiles, quàm diuites. Diuites possunt alijs pecuniam, possunt vestem, possunt cibum, possunt domum dare, cælum dare non possunt. Atqui pauperes possunt. Non possent autem regnum caelorum alijs dare, si id illorum non esset. Regis esse regnum, propulum regni esse dicimus. Christus autem ait, pauperes non tantùm ad regnum caeleste pertinere, sed etiam regnum caeleste esse ipsorum. Etenim, ad eò est illorum, vt habeant potestatem illud etiam alijs dandi, seu alios in illud recipiendi. Quomodo, inquires, possunt pauperes regnum caelorum alijs dare? Diuina id veritas docet his verbis: *Fa-* Luc. 16. 9.
sate vobis amicos de mammona iniquitatis, vt cum defeceritis, recipiant
vos in aeterna tabernacula. Ita enim planè est, ad hanc pauperes
 voluntarij gloriam euehuntur, vt veluti caelestes quidam reges, re-
 gnum caelorum, quod illorum est, etiam alijs distribuunt. Quam-
 quam enim hæc Dei sit iurisdictio propriè, tamen pauperes sic vo-
 luit Deus honorare, vt eorum causâ faciliè eos ad regnum caeloru
 admittat, qui illis stipem dant, atque idcirco, quia *misericordes sunt,*
misericordiam consequuntur. Non dixit autem Christus, *vt postquam*
pauperes mortui fuerint, recipiant vos ibi, sed, *vt cum vos defeceritis,*
seu mortui fueritis, ipsi recipiant vos, adhuc in hac vita manentes.
 Quod proprium est regum, qui etsi extra regnum suum versen-
 tur, tamen alios in regnum intromittere possunt. Ad eundem e-
 nim modum pauperes, adhuc extra cælum existentes, alios ad cæ-
 lum queunt promouere, non impetrando tantùm, sed etiam vis-
 cera eorum mouendo, vt fiant misericordes, atque idcirco & ipsi
 misericordiam consequantur. *Hæc est illa perfecta iustitia,* inquit
 Lactantius, *quæ custodit humanam, de qua Philosophi loquuntur, societ-* Lactant. l. 6.
tatem. Hic diuitiarum maximus ac verissimus fructus est non uti opi- cap. 12 de
bis ad propriam vnius voluptatem, sed ad multorum salutem; non ad vero cult.
presentem suum fructum, sed ad iustitiam, quæ sola non interit.
 Orationes sanè pauperum dignas esse, quæ impetrent, quod III.
 orant, ostendit D. Petrus in Thabitha, quæ erat plena bonis operi- AG. 9. 36
 bus, & Eleemosynis, quas faciebat, pro qua Petrum circumsteterunt

omnes vidua sientes & ostendentes ei tunicas & vestes, quas faciebat illis Dorcas. Ob quas preces eam Apostolus à morte ad vitam reuocauit. Flexit Petrus oratio pauperum, & non flectat Deum infinite misericordem? qui semper respexit in oratione humiliu, & non spreuit precē eorū.

Psal. Jer. 18.

An non intuens eleemosynas dantis, & preces accipientis, peccatorem quoque, qui peccata sua eleemosynis redimit, ad gratiam, quæ est vita spiritualis, reuocabit? immò an non defunctos ad æternam vitam in celo degendam admittet? Hac de causa in primitiua Ecclesia agapæ funerales sunt instituta.

Dan. 4. 24.

Cur post mortē tuorū pauperes vocas; inquit Chrysostr. inquit Chrysostr. cur presbyteros, ut pro eo velint orare, obsecras? Non ignoro, te responsurū: ut defunctus requiē adipiscatur, & propitiū iudicē inueniat.

S. Chrysostr. in Matth. homil. 32.

De qua consuetudine loquitur etiam D. Paulinus cū scribit: Itaque patronos animarū nostrarū pauperes, qui tota Roma stipē meritant, multitudinē in aulam Apostoli congregasti. Pulchro equidē tanti operis tui spectaculo pascor. Videre enim mihi videor, tota illa religiosa miseranda plebis examina, illos pietatis diuina alumnos tantis influere penitus agminibus in amplissimā gloriosi Petri basilicā, per illam venerabilē regiam carnalia eminenti fronte ridentē, ut tota & intra basilicā, & pro ianuis atrij, & pro gradibus campi spatia coarctentur. Video congregatos ita distinctē per accubitus ordinari, & profluis omnes saturari cibis, ut ante oculos Evangelicæ benedictionis vbertas, eorumq; populorū imago versetur, quos quinq; panibus & duobus piscibus, panis ipse verus, & aqua vinctus piscis Christus expleuit. Hæc & plura ibidem S. Paulinus de epulis, quæ pro defunctis, dabantur paupertinæ plebi. Cui olim accensi sunt

S. Paulin. ep. 31. ad Alethiū de funere vxoris Rufinz, filiz S. Paulæ,

Origen. lib. 3. in Job.

& sacerdotes & Religiosi. Ita enim scribit Origenes: Sic itaq; nos diem natiuitatis celebramus, quia in perpetuo viuunt hi, qui moriuntur: celebramus nimirū Religiosos cum sacerdotibus conuocantes, fideles unā cum clero, inuitantes adhuc egenos & pauperes, pupillos & viduas saturantes, ut fiat festiuitas nostra in memoriā requiē defunctis animabus, quarū memoriā celebramus; nobis autem efficiatur in odorē suauitatis in conspectu æterni Dei. Ad eundē finem & olim, & etiamnum mendici ad fores templorū sedere consueuerunt; non enim modò id fiebat; ne obstrepentes sacra agentibus in Ecclesia, atq; inibi precantibus molesti essent; sed & ut ingredienti in templū prius ipsos exorarent, atq; ita grati eorum postea preces, suis quoq; precibus gemerent

maient potentioresq; redderent. Vt enim plarium vox longius au-
ditur, quam vnus, ita fortior fit altiusque in caelum ascendit ora-
tio illius, cum quo orant eleemosynae pauperibus distributae. Nam
& hoc quoque Dominus indicat, cum ait: *Dico vobis, quia si duo*
ex vobis consenserint super terram, de omni re, quamcumq; petierint, fiet
illis à Patre meo, qui in caelis est. Morem hunc mendicos extra Eccle-
siam, ad mendicandum (nam ad alia diuina peragenda ingredi eis
licebat) constituendi, discimus in claudo illo, qui à suis ad tem-
pli portam Speciosam fuit expositus. Causam indicat D. Chry-
sostomus, dum ait: *Propterea & ante Ecclesias, & martyrum monu-*
menta pro foribus pauperes sedent, ut nos ex eiusmodi spectaculo multum
capiamus utilitatis: Considera namque quod nobis terrenas ingredientibus
regias, nihil huiusmodi cernere licet, sed viri honesti, & splendidi,
& diuites, & prudentes passim discurrunt: ad veras autem regias, ad
Ecclesiam dico, & oratorias ades, & martyrum templa, demonibus pressi,
truncati, pauperes, senes caci, membra ferentes obtorta. Quid hoc
tandem? ut tu docearis. Quid? audire illos foris, ut te audiat Deus?
intus, succurrere illorum egestati, ut tuae vicissim necessitati suc-
currat Deus. Nam si audiueris, audieris. Illi enim tecum orabunt,
quia pro te. Itaque petitionum clamor, ait D. Gregorius Nazianzenus,
internis templi cantibus ex aduerso respondet, atq; è regione mysticaru
vocum miserabilis luctus excitatur. Sic ergo pauperum est regnum ca-
elorum, ut illud alijs quoque impetrent, quorum orationi pondus
addunt; & cum illis velut eanes quidam venatici, caelum venantur,
quemadmodum B. Amadeus Sabaudiae dux dicere solebat.

Sed altero quoque modo vim habent, ut recipiant diuites in
aeterna tabernacula, qui se eorum ærumnis passi sunt moueri, ut
fierent misericordes, & diuitias suas per eos, ante se, in caelum,
præmitterent, per eleemosynam, quia ipsa est qua purgat peccata,
& facit inuenire misericordiam, & vitam aeternam, ait Archangelus. Et
David: *Beatus qui intelligit super egenum & pauperem, in die mala li-*
berabit eum Dominus. Qui, licet sit iudex æquissimus, tamen hac
pecunia se finit placari, quæ per manus pauperum ad eum trans-
missa ex iudice patronum facit. Siquidem, ut aureum os loquitur.

Hac Christi astae tribunali, non tantum patrocinans, verum & ipsi per-
suadens Iudici, ut reo patrocinium præstet, & pro eo sententiam ferat: &
licet pop;

Math. 18. 19.

Actor. 3;
Chrysostr. ad
pop. Antioch.
hom. 28.

D. Gregor.
Nazianz. in
orat. de amo-
re pauperum.

Sebast. Mun-
ster. lib. 2.
Cosmogr.
IV.

Tob. 12. 8.

Psal. 40. 1.

S. Chrysostr.
hom. 33. ad
licet pop;

licet milies peccauerit, coronat, & victorem promulgat. Propertij versus est.

Propert lib. 3.

Haud vllas portabis opes, Acherontis ad vndas,

Nudus ad infernas, stulte, vehere rates.

Quam vellent res suas secum tollere diuites cum moriuntur? Sed, præter vilem pannum, aut vestes exiguas, mox à putredine atque vermibus consumendas, nihil hinc secum auferre sinuntur; nec, si hnerentur, prodesse. Est tamen vnus ille modus, quo, quidquid volunt, vtiliter possunt, per manus pauperum, ad cælestes thesauros transmittere, si quidem egentibus non pigeat committere.

S. Cyprian.
tract. de opere & eleemosyna.
Ribaden. in vita S. Catharinæ.

Patrimonium Deo creditum, ait S. Cyprianus, *nec fiscus inuadit, nec calumnia aliqua forensis euerit. In tuto hereditas ponitur, qua Deo custode seruatur.* Quo pacto Ribadeneira scribit, S. Catharinæ Senensi aliquando Christum apparuisse, ei que crucem argenteam exhibuisse (quam illa, cum aliud ad manum non haberet, pauperi dederat) atque adiecisse, se illam olim in extremo iudicij die toti mundo ostensurum. Vsq; adeo non perdita illa erat, sed seruata. Quemadmodum illa eleemosyna, quam D. Gregorius refert, à pia quadam muliere datam. Illa enim, cum duobus martyribus, peregrino habitu apparentibus stipem pro more suo porrexisset, ingratiarum actionem hæc ab eis verba audiuit: *Tu nobis modo opitularis, tibi nos extremo & periculosissimo die opitulabimur.* Ita non modo beati sunt pauperes, quoniam ipsorum est regnum calorum, sed etiam quoniam ad illud alios quoque possunt promouere: immò & illi sunt beati, qui pecuniam, cibos, vestes, alia que dant pauperibus, quia vsuram vberem atque honestam exercent. Nempe *terrena omnia, qua seruando amittimus, largiendo seruamus*, ait D. Gregorius.

Psal. 75.

V.

S. Augustin.
hom. 13. libri
50. Homiliar.

Præclare id docet etiam D. Augustinus in hunc modum diuites alloquens: *Mundum præstat Deus pauperi, præstat & diuiti. Numquid quia diues est, duos ventres impleturus est? Attendite, & videte, quoniam de datis Dei pauperes saturati dormiunt. Qui pascit vos, pascit illos per vos. Ergo non ametur pecunia, sed si iam habent hoc inde fiat. Diuites, qui illam habetis, estote. Sed unde diuites? In operibus bonis; facile, inquit, tribuant, communicent. Hic iam auaritia contrahit se, quando audit, facile tribuant, communicent; velut aqua frigidâ perfunditur, rigescit, stringit sinum, & dicit: non perdo labores meos. Infelix per-*

lix perdere vis labores tuos. Ecce morieris, & qui nihil huc attulisti, nihil hinc potes auferre. Cum nihil abstuleris, nonne perdidisti omnes labores tuos? Audi ergo consilium DEI: nolo terrearis, quia dixit: facile tribuant, communicent. Audi & quod sequitur, expecta, noli contra me claudere ostium, nec aditum cordis tui, expecta. Vis nosse, facile tribuant, communicent, quia non perdes, & hoc solum non perdes: The-saurizent, inquit, sibi fundamentum bonum in futuro, ut apprehendant veram vitam, ista ergo qua te delectat, falsa vita est, quasi in somnis hic viuas. Si quasi in somnis hic viuas, euigilaturus es, quando morieris, & nihil habes in manibus tuis inuenire. Quomodo si mendiculus dormiat, & in somnis illi veniat hereditas, nihil illo felicius, antequam surgat. Videt se in somnis tractare manibus vestes egregias, pretiosa vasa, aurea, & argentea, intrare in amoenissima, & amplissima pradia, obsequi sibi magnas familias: euigilat, & plorat. Et quomodo vigilans accusat hominem, qui illum expoliavit, sic illum accusat, qui illum excitauit. Apertissime hinc locutus est psalmus: Dormierunt, inquit, somnum suum, & nihil inueniunt omnes viri diuitiarum in manibus suis, posteaquam finierunt somnum suum. Quia ergo nihil attulisti, nihil hinc ablaturus es. Mitte sursum, quod inuenisti, & non perditurus es. Da Christo, Christus enim hic voluit accipere. Da Christo, & perdis? non perdis. Si commendas seruo tuo, quod acquisuisti, & non perdis, commendas Domino tuo, & perdis? si commendas seruo tuo, quod acquisuisti, & non perdis, perdes si commendas Domino tuo, quod accepisti ab ipso Domino tuo? Egere hic voluit CHRISTVS, sed propter nos. Omnes pauperes, quos videtis, potuit illos Christus pascere, quomodo per cornum Eliam paut; tamen & ipsi Elia subtraxit cornum, ut a vidua pasceretur, non Helia praestitit, sed vidua. Quando ergo Deus pauperes facit, quia ipse non vult, ut ipsi habeant, quando facit pauperes, probat diuites. Sic enim scriptum est; pauper & diues occurrerunt sibi. Ubi sibi occurrerunt? In hac vita. Natus est ille, natus est ille. Inueniunt se, occurrerunt sibi. Et quid? fecit autem ambos Dominus. Diuitem, unde pauperem adiuuaret; pauperem, unde diuitem probaret. Pro viribus suis unusquisque faciat. Non sic faciat, ut ipse patiat angustias. Non hoc dicimus. Superflua tua necessaria sunt alijs. Audistis modo cum Euangelium legeretur: Quicumque dederit calicem aquae frigidae, uni ex minimis meis propter me, non perdet mercedem suam. Regnum calorum venale proposuit.

Q

proposuit.

proposuit, & pretium eius calicem aqua frigida esse uoluit. Sed quando est pauper qui facit eleemosynam, tunc debent eleemosyna eius esse calix aqua frigida. Qui plus habet, plus faciat. Vidua illa de duobus minutis fecit, Zacchaeus dimidium rerum suarum dedit, & ad reddendas fraudes suas, aliud dimidium reseruauit. Eleemosyna illis profunt qui uitam mutauerunt. Das enim Christo egenti, ut peccata tua redimas praeuicta. Nam si ideo illi das, ut liceat tibi semper impune peccare, non Christum pascis, sed iudicem corrumpere conaris: ergo ad hoc facite eleemosynas, ut uestra orationes exaudiantur, & adiuet uos DEVS ad uitam in melius commutandam. Et qui commutatis eandem uitam, in melius commutate, ut per eleemosynas & orationes deleantur mala uestra praeuicta, & futura bona ueniant sempiterna.

VI.

Quis unquam diues tantam habuit potentiam, quis auctoritatem tantam? Pauperi das, & Deus accipit. Immo & pauperi tibi caelum aperit, teque recipit. Recipere in caelum Dei est, sed adeo illi chari sunt pauperes, ut hanc iurisdictionem suam uelit cum illis habere communem. Hanc illorum potestatem quia agnoscunt Principes & Reges, ideo tantis eos sibi largitionibus deuincunt, sibi que amicos reddere student, ut ab eis in aeterna tabernacula recipiantur. Placilla Theodosij Imper. uxor, teste Theodoro, pauperes & infirmos sua manu fouebat; cum autem quidam uellent illam ab hoc opere auocare, dixit: *Aurum distribuere docet Imperatorem: ego autem pro ipso Imperio, ei qui id ipsum dedit, operam hanc offerre debeo.* S. Augustinus, teste Possidonio, uasa Dominica, ob captiuos, & alios egentes frangi iussit, & in eos dispensari: & si quando Ecclesiae pecunia deesset, populo denuntiabat, non habere se, quod in pauperes erogaret. Acacius Amida Episcopus, apud Socratem, ut pauperes Persas captiuos, numero septies mille redimeret, uasa sacra uendit, dicens suis clericis: *Deus noster neq. lancibus, neq. poculis eget; quare conuenit hac in militibus afflictos dispensari.* Et Theophilus, apud Sozomenum: *Præstat, inquit, agrotorum corpora, qua uerius Dei templa sunt, restaurare, quam lapidea adificare; quanto magis, quam profana palatia, theatra, sphæristeria, marmorea equorum stabula?*

VII.

D. Augustino consonat Lactantius, simul etiam inanem. *quemdam metum geromet ab ijs, quos sollicitudo incurrendæ paupertatis*

Theodor. l. 5.
hist. c. 18.

Possidon. in
uit. S. Augu-
stin. c. 24.

Socrates l. 8.
cap. 21.

Sozomen l. 8.
cap. 12.

Lactant. l. 6.

pertatis impedit à liberalitate in pauperes. Ita enim loquitur: *Di-*
ces aliquis fortasse: si haec omnia fecero, nihil habebō. Quid enim si ma-
gnus hominū numerus egebit, algebit, capietur, morietur; ut hac faci-
entem vel uno die patrimonio exui, sit necesse: perdamne rem familiarē,
meo aut maiorū labore quaesitam; ut jam ipsi mihi aliena misericordia
uiuendum sit? quid tu tam pusillo animo paupertatē times, quam etiam
vestri Philosophi laudant? nihil hac tutius, nihilq; hac tranquillius esse
testantur? Hoc, quod times, solitudinū portus est. An ignoras, quot
periculis, quot casibus, cum his malis opibus subiaceas? qua tecum bene
agent, si sine tuo cruore transferint. Tu verò onustus incedis, & spolia ge-
ris, quae irriter animos etiam tuorū. Quid ergo dubitas, bene collocare
id, quod tibi forsitan eripiet, aut unum latrocinium, aut existens repente
proscriptio, aut hostilis aliqua direptio? Quid verere, fluxum & fragile
bonum facere sempiternū, aut thesauros tuos custodi DEO credere; ubi
non furem pradonemq; timeas, non rubiginem, non tyrannum? qui apud
DEVM diuus est, pauper esse numquā potest. Si iustitiam tanti putas, se-
quere abiectis oneribus, quae te premunt, libera te ipsum compedibus &
catenis; ut expeditus ad DEVM curras. Magni & excelsi animi est,
despicere, & calcare mortalia. Sed si hanc virtutem non capis, ut diuitias
tuas in arcam DEI conferas, ut fragilibus tibi compares firmiora, libera-
bo te metu. Omnia ista praecepta non tibi soli dantur, sed omni populo, qui
mente coniunctus est, & coheret, sicut homo vnus. Si solus magnis operi-
bus non sufficis, pro virili parte operare iustitiam; sic tamen, ut quantum
diuitijs inter ceteros, tantum opere praecellas. Neq; nunc suaderi tibi pu-
tes, ut rem tuam familiarem minuas, vel exhaurias, sed qua in superua-
cua fueras impensurus, ad meliora conuertas. Vnde bestias emis, hinc
captos redime; unde feras pascis, hinc pauperes ale; unde homines ad gla-
dium comparas, hinc innocentes mortuos sepeli. Quid prodest perditæ ne-
quitia bestiarios facere locupletes, & ad flagitia instruere? Transfer ad
magnum sacrificium male peritura, ut pro his veris muneribus habeas
à DEO munus aeternum. Magna est misericordia merces; cui Deus pol-
licetur peccata se omnia remissurum. Si audieris, inquit, preces supplicis
tui, & ego audiam tuas; si misertus laborantium fueris, & ego in tuo la-
bore miserebor. Si autem non respexeris, nec adiuueris, & ego animum
tuum contra te geram, tuisq; te legibus iudicabo.

Multis res firmari exemplis potest. Praeclarum est illud, quod

de vero cultu
cap. 12.

VIII.

Q 2

de

Euirat. in
Prato Spirit.
cap. 195.
Prou. 19. 17.

de Euagrio Philosopho refertur. Eum Synesius Episcopus ad Christi scholam cultumque traxerat; docueratque, illum, qui succurrit pauperi, *fanerari Domino*; eaque omnia, quæ in hac vita egen-
tibus distribuuntur, in altera vita, præter centuplum, cælo remuneranda. Audiit Euagrius, & credidit, bonaque fide Episcopo tercentum auri pondo in manus consignauit, in pauperum stipem, dicens: *Accipe hoc, & distribue pauperibus, & da mihi cautionem manu tua, quod Christus mihi ipsum reddet in futuro saculo.* Accepit Præful aurum, & conditionem, syngraphamque Philosopho conscripsit. Aliquot inde vixit annis Euagrius; tandem tamen morti proximus, filios ad se vocauit, eisque hoc mandatum dedit: *Ecce tatis cedo, vos mihi iusta perfoluite. Cùm verò funus meum curabitis, chirographum hoc mihi in manus tradite, atque ita metumulate, vt apud iudicem ex syngrapha agere queam.* Paruerunt gnati, parentemque cum scripta cautione sua sepeliuerunt. Tertius à sepultura dies in noctem iit; cùm Euagrius Synesio Antistiti se visendum stirit, eumque iussit ad suum sepulchrum tendere, & chartam fidei testem recipere, abundè enim sibi satisfactum esse, quod & manu suâ subscriptum reperturus esset. Facto die, Episcopus cum clero sepulchrum adiit, reperit reserato tumulo chartam à se confectam, in defuncti manu hoc pacto, subscriptam: *Ego Euagrius Philosophus accepi debitum in his litteris manu tua conscriptum, satisfactumque mihi est, & nullum habeo contra te jus, propter aurum, quod dedi tibi, & per te Christo Deo, & Saluatori nostro.* Contigit hoc miraculum, vt constaret, vbi thesaurum suum reperturus esset, qui eum audet pauperibus concedere. Quod quia utilissimū est, Robertus rex Franciæ pauperibus stipem sua manu distribuerebat, eorumque manus exosculabatur, & quotannis, die louis sacro, trecentis iusculum, piscem, panem & nummum argenteum porrigebat, & quocumque ibat, plena pauperum plaustra secum circumuehebatur, tamquam exercitum, vti aiebat, quo cælum iret expugnatū, dicebatque: hoc esse genus hominū, quibus Deus cælestis regni fores tradidisset, ijs aperiendas, qui in ipsos misericordiæ viscera prius aperuissent. *Faneratur Domino, qui miseretur pauperis, & vicissitudinem suam reddet ei,* ait Salomon. Hinc & S. Leo: *Deus, inquit, fidei iussor est pauperum, & largissimus redditor vstrorum.*

Baron. Anno
1033. Bodinus
lib. 6. de Rep.
cap. 2.

Prou. 19. 17.
S. Leo ferm.
6. de ieiunio
10, mensis,

rum. Quamobrem D. Chrysoſtomus homiliam propriam de hoc S Chryſoſt. argumento fecit, cui titulus eſt: *Quòd eleemoſyna eſt ars omnium,* hom. 33. *quaſi noſſiſſima.*

C A P V T XI.

Pauperum diuitias, eſſe Virtutes.

Vàm verè dixit Salomon? *Est quaſi diues, cùm nihil habeat: & eſt quaſi pauper, cùm in multis diuitijs ſit.* Quid enim pauperius diuite, cui non ſolùm admodum difficile eſt, intrare in regnum cælorum, ſed etiam ſi vult intrare, debet intrare per pauperum preces, & ab illis, ſtiſe data, cælum quodammodo emere? Vnde meritò cenſetur magna pars diuitiarum, quas poſſident, ad pauperes pertinere; ſue deinde titulo iuſtitia, ſue charitatis ad eos pertineant. Quia certè, etſi, vt D. Chryſoſtomus dixit, *Diuitia non ſunt peccatum, tamen peccatum eſt, eas non diſtribuere pauperibus.* Atque hinc etiam *eſt quaſi pauper, cùm in multis diuitijs ſit:* nam ad illum pertinent, quæ diuitibus ſuperſunt. Accedit, quòd ſint *diuitia maxima, non egere diuitijs.* Quin, ſi rectè ac ſuis momentis volumus ponderare, diuitiæ ibi demum veræ ſunt, *vb̄itinea non corrumpit,* profectò necelle eſt, pauperes eſſe in multis diuitijs, *quoniam ipſorum eſt regnum cælorum,* non ſpe duntaxat, ſed etiam re, quia etiam adhuc in hac vita degentes potentiam habent, illud alijs, dicto modo, largiendi. Hinc enim Seruator non ait: *Ipoſorum erit,* ſed *Ipoſorum eſt regnum cælorum,* poteſtate ſcilicet. Erit autem etiam poſſeſſione, quia, vt ſanctiſſimus Antiltes ait, *ſoli illi, qui ſe cognoſcunt pauperes, & conſitentur tibi, Domine Deus, paupertatem ſuam, ditabuntur à te: quoniam qui ſe diuites exiſtimant, cùm ſint pauperes, à tuis diuitijs inuenientur excluſi.* Et alio loco: *Felicitas magna Chriſtianorum, quibus datum eſt, vt per paupertatem faciant pretium regni cælorum. Non tibi diſpliceat paupertas tua, nihil ea poteſt ditius inueniri. Vis noſſe, quàm locuples ſit? Calum emit. Quibus theſauris conferri poſſit, quod paupertati videmus indulgum?* Ac rurſus alibi. *Vobis dico, pauperes, qui mendicatis, qui de eleemoſyna Chriſtianorum viuitis. Conſolamini, conſolamini, tribulatio veſtra conuertetur in latitiam, & dolor veſter in gaudium. Non vobis ſit ingratum, quòd mendicatis, nec ideò in corde veſtro aliquid contra*

I.
Prou. 13. 7.
Matth. 5. 3.
S Auguſtin.
lib. ſoliloq.
cap. 15.
Idem in cõmun. ſerm. 59.
Idem ſerm. 32 de Natiuit.